

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 04.06.2012
Sayı: 417

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Harçlar Kanununda değişiklik yapılmasına dair kanun teklifim gerekçesiyle ekte sunulmuştur. Gereğini arz ederim. 04.06.2012

Av. Mahmut TANAL
İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon	- Adalet - Çevre			
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe			
Tarih:		07 Haziran 2012		E. No: 2/654
Yan. Üzm.	Bek. Yrd.	Başkan	Gn. Sek. Yrd.	Gn. Sek.
AB	66	ME	Ab.	Nur
TBMM BAŞKANI	Mj			

GENEL GEREKÇE

492 Sayılı Harçlar Kanunu'nun 2. Maddesi "Mevzuu" başlığı altında şu şekilde düzenlenmiştir:

"Mevzuu:

Madde 2 – Yargı işlemlerinden bu kanuna bağlı (1) sayılı tarifiede yazılı olanları, yargı harçlarına tabidir.

Ceza mahkemelerinde şahsi hukuka ait hakların hüküm altına alınması halinde de, celse harçları hariç olmak üzere (1) sayılı tarifeye göre harç alınır."

Çevre ve kente karşı işlenen suçlarda ve ihlallerde esasen müşteki ya da davacı olanın esasen kendi çıkarından öte kamu yararı korunmakta olduğundan hiçbir yargılama harç ve ücreti alınmamalıdır. Kendisine giderleri devletçe karşılanacak avukat tayin edilmelidir. Çünkü çevre ve kent suçları en az tüketici hakları kadar önemli ve kamu yararı ön planda tutulması gerekmektedir.

Tüketici Mahkemelerinde nasıl harç alınmıyorsa çevre davalarında da harç alınmaması gerekmektedir. Çünkü burada korunan ve kollanan çevre hakkı aynı zamanda insanların ortak hakkıdır. Çevrenin kirlenmemesi çevre hakkı olduğu kadar aynı zamanda tüketici hakkıdır. Çünkü, doğada su, hava, toprak ve yeşillikler insanların kullanımı ve hayatını sürdürebilmesi için gerekli öğelerdir. Bu öğelerin kirletilmesi Türk Ceza Kanununun 2.maddesi uyarınca suç teşkil etmektedir. Bunların kirletilmesine göz yummak veya şikayetçi olamamak insan haklarına aykırılık olacaktır.

Doğa insanlığın ortak mirasıdır. İnsanlığın ortak mirasını korumak kollamak Çevre Kanunu 9.maddeye göre her bir bireyin ödevi ve devletin asli görevidir. Çünkü devlet, bireylerin sağlıklı ve yaşanabilir bir dünyada ve çevrede yaşamını sürdürmesini sağlamakla yükümlüdür. Anayasanın 56.maddesine göre her bir birey sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek Devletin ve vatandaşların ödevidir. Devlet, herkesin hayatını, beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlamak; insan ve madde gücünde tasarruf ve verimi artırarak, işbirliğini gerçekleştirmek amacıyla sağlık kuruluşlarını tek elden planlayıp hizmet vermesini de düzenlemektedir. Çevre ve kente karşı işlenen suçlarda ve ihlallerde davacı sadece kendisi için değil tüm doğa ve varlıklar için kamu yararına da davasını yürütmektedir.

İnsanların iyi niyeti, önlemleri titizce denetlemesi gibi kavramlara bağlı kalınarak yapılacak faaliyet sonucunda elde edilecek ekonomik değerin doğada ve doğrudan veya dolaylı olarak insan yaşamı üzerindeki risk faktörünün gerçekleşmesi halinde meydana getireceği tahribatın karşılaştırılması halinde kamu yararının öncelikle insan yaşamı lehine değerlendirilmesi gerekmektedir. Kamu yararının kişilerin taşınır ve taşınmaz her türlü özel mülkleri üzerindeki yetkilerinin, toplum ve çevre yararını gözетerek kısıtlanması olduğu unutulmamalıdır.

Madde eski hali ile güvence altına alınan dava yolu ile hak arama özgürlüğü, bir temel hak niteliği taşımasının ötesinde diğer temel hak ve özgürlüklerden gereken şekilde yararlanılmasını ve bunların korunmasını sağlayan en etkili güvencelerden birini oluşturmaktadır. Kişinin uğradığı bir haksızlığa veya zarara karşı kendisini savunabilmesinin ya da maruz kaldığı haksız bir uygulama ve işleme karşı haklılığını ileri sürüp

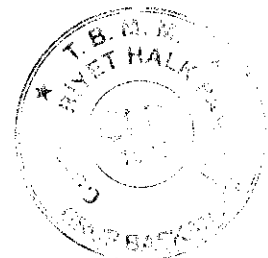

kanıtlayabilmesinin en etkili ve güvenceli yolu, yargı mercileri önünde dava hakkını kullanabilmesidir. Kişilere yargı mercileri önünde dava hakkı, verilen kararı bir üst yargı merciine inceletmek hakkı ve kamu yararının ön planda tutulması tanınması adil yargılamanın ön koşulunu oluşturur.

Hak arama özgürlüğü ve kamu yararının ön planda tutulma amacı diğer temel hak ve özgürlüklerden gereken şekilde yararlanılmasını ve bunların korunmasını sağlayan en etkili güvencelerden biri olmakla birlikte aynı zamanda toplumsal barışı güçlendiren, bireyin adaleti bulma, hakkı olanı elde etme, haksızlığı önleme uğraşının da aracıdır.

Kamu yararı, temelde kişiye ilişkin değil, kişilerin bir arada yaşayarak oluşturdukları toplumun varlığını sürdürmesine ilişkin bir çıkardır. Toplumun düzeninin temelini oluşturan kişilerin çıkarlarının doğrudan ve dolaylı olarak korunması kamu düzenini oluşturur. Kamu yararının genel toplumsal çıkarları ihtiva etmesi kişilerin haklarının ve mülkiyetleri üzerindeki yetkilerinin sınırlandırılmasını gerektirir. Demokratik siyasal süreçlerde kamu yararıyla kişilerin çıkarları arasında doğrusal bir ilişki kurulmaktadır. Çoğunluğun faydasının en üst düzeye çıkartılması, sosyal adaletin sağlanması ve sosyal adaletin sağlanması amacıyla, kişi çıkarlarının sınırlandırılması kamu yararının temel ilkesidir. Dolayısıyla kamu yararının ön planda tutulduğu bir davada davayı açarken zorlanması kamu düzenine aykırı olacaktır.

Bu gerekçeyle; 17/07/1964 tarihli 492 Sayılı Harçlar Kanunu'nun 2'nci maddesine "Çevre ve kente karşı işlenen suçlarda ve ihlallerde müşteki ya da davacıdan yargılamanın hiçbir safhasında harç ve masraf alınmaz." ibaresinin üçüncü fıkra olarak eklenmesini teklif ediyorum.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- 17/07/1964 tarihli 492 Sayılı Harçlar Kanunu'nun 2'nci maddesine “ Çevre ve kente karşı işlenen suçlarda ve ihlallerde müşteki ya da davacıdan yargılamanın hiçbir safhasında harç ve masraf alınmaz.” İbaresı eklenerek çevre ve kente karşı işlenen suçlarda kamu yararının korunması ön planda tutulmaya çalışılmıştır.

MADDE 2- Yürürlük maddesidir.

MADDE 3- Yürütme maddesidir.

HARÇLAR KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 17/07/1964 tarihli 492 Sayılı Harçlar Kanunu'nun 2'nci maddesine aşağıdaki ibare üçüncü fıkra olarak eklenmiştir.

“ Çevre ve kente karşı işlenen suçlarda ve ihlallerde müşteki ya da davacıdan yargılamanın hiçbir safhasında harç ve masraf alınmaz.”

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

